అంతర్జాతీయ సదస్సు

తెలుగు సాహిత్యం – సాంకేతికత

ప్రత్యేక సంచిక

సంపాదకత్వం

డా. జి. వెంకట లాల్

చత్రపతి శివాజీ త్రీ శతజయంతి ప్రభుత్వ కళాశాల,

జంగారెడ్డిగూడెం, ఏలూరు జిల్లా, ఆంధ్ర ప్రదేశ్, 534447

Scanned with OKEN Scanner

సాహిత్య తరంగిణి
ISSN:3048-5908 (తెలుగు పరిశోధన పత్రిక) Impact Factor:5.379(SJIF)
Indexed in: Google Scholar, Academia, Internet Archives etc.
A Peer-Reviewed Telugu Journal; Volume-2, Special Issue-1, 2025

41	తెలుగు సాహిత్యంలో సాంకేతికత : ప్రయోజనాలు - ప్రమాదాలు	డా. ఆతుకూరి వేంకటేశ్వర్లు (యోగి)	248
42	తెలుగు సాహిత్యంపై సాంకేతికత ప్రతికూల ప్రభావాలు, నష్టాలు	సురేష్ అజ్మీర	253
43	తెలుగు సాహిత్యంలో సాంకేతికత - తీరుతెన్నులు	డా. పాండురంగం కాళియప్ప	258
44	తెలుగు దళిత సాహిత్యం - సాంకేతికత	డా. పొనుగోటి రవికుమార్,	267
45	తెలుగు సాఫ్ట్వేర్ల రకాలు	మేరీ కుమారి	276
46	తెలుగు భాషలో కృత్రిమ మేధస్సు సాంకేతికత వలన ఉపయోగం	డా. కే. సత్య రాజేష్	282
47	తెలుగు సాహిత్యం - యూట్యూబ్ ఛానళ్ళు	గుత్తికొండ చంద్రకళ	291
48	తెలుగు భాషా సాహిత్యాల సాంకేతికత సంప్రస్థానం	డా. బొశెట్టి లత	298
49	తెలుగు సాహిత్య బోధనలో సాంకేతిక పరిజ్ఞానం - మనోవికాసం	డా. లక్ష్మి అసిరెడ్డి	303
50	తెలుగు సాహిత్యం - సాంకేతిక తీరు తెన్నులు	డా. బూర్గుల స్వరూప	311
51	తెలుగు రాష్ట్రాల్లో సాంకేతికత - గ్రామీణ యువ రైతులు	డా. పెద్దింటి ముకుందరావు	315
52	తెలుగు సాహిత్యం - సాంకేతికత ప్రయోజనాలు	డా. ఎం. రామస్వామి	321
53	సమాచార విప్లవ ప్రతీకలు డిజిటల్ పత్రికలు	డా. జి. వెంకట రమణ	330
54	తెలుగులో - సాంకేతిక వెలుగులు	రాచపూడి జయ సుశీల	342
55	అంతర్జాల పత్రికలు – "విహంగ" కవిత్వం - పరిశీలన	డా. ఎస్. షమీఉల్లా	350
56	మహా భారతంలో సాంకేతికత - ఒక విశ్లేషణ	1. డా. కవల ప్రేమ కుమారి 2. అరుణ కొప్పిశెట్టి 3. డా. ఆశీర్వాదం	358
57	తెలుగు సాంకేతిక సాహిత్యానికి ఆద్యుడు పాలకొడేటి సత్యనారాయణ	డా. బి. సరస్వతి	364
58	వివిధ కాలాల్లో తెలుగు సాహిత్యం- సాంకేతిక ధోరణులు	డా. బేతపూడి సుబ్బారావు	370
59	తెలుగు సాహిత్య వికాసంలో డిజిటల్ మాధ్యమాల పాత్ర	డా. డి. లక్ష్మి నరసింహం	376
60	తెలుగు సాహిత్యం - సాంకేతికత	డా. పి. కమల సుధారాణి	381
61	వచన కవితా సాహిత్య (సాంకేతిక) మాధ్యమం – కవి సంగమం	డా. యం. వెంకట రమణ	384
62	తెలుగు సాహిత్యంలో తెలుగు వికీపీడియా ఆవశ్యకత	1. డా పెండ్యాల లావణ్య	389

Scanned with OKEN Scanner

ISSN:3048-5908 (తెలుగు పరిశోధన పత్రిక) Impact Factor:5.379(SJIF)
Indexed in: Google Scholar, Academia, Internet Archives etc.
A Peer-Reviewed Telugu Journal; Volume-2, Special Issue-1, 2025

మహా భారతంలో సాంకేతికత - ఒక విశ్లేషణ పరిచయం

డా. కవల ప్రేమ కుమారి
తెలుగు అధ్యాపకురాలు
ప్రభుత్వ కళాశాల (అ),
రాజమహేంద్రవరం, తూర్పు గోదావరి జిల్లా

అరుణ కొప్పిశెట్టి
డా.,ఆశీర్వాదం తాడిమళ్ళ
తెలుగు అధ్యాపకులు
పిఠాపురం రాజా ప్రభుత్వ కళాశాల (అ),
కాకినాడ, కాకినాడ జిల్లా .
చరవాణి : 9490295553

తెలుగు సాహిత్య సంపదలో మహాభారతం అనేది అత్యంత గొప్ప మహాకావ్యం. నన్నయ, తిక్కన, ఎర్రప్రగడ రచించిన ఆంధ్రమహాభారతం కేవలం సాహిత్య రసానుభూతిని మాత్రమే కాకుండా, సంస్కృతి, శాస్త్రీయ, సాంకేతిక పరిజ్ఞానం వంటి విభిన్న అంశాలను ప్రతిబింబిస్తుంది. ఈ గ్రంథంలో యుద్ధ సంబంధ పరిజ్ఞానం, నిర్మాణ కళ, రవాణా పద్ధతులు, సంగీత–నాట్య శాస్త్రం, వైద్యచికిత్స వంటి విభాగాలకు సంబంధించిన సాంకేతిక విశేషాలు కనిపిస్తాయి. వాటిని కొంతవరకు పరిశీలిద్దాం.

యుద్ధ సాంకేతికత: ఆంధ్రమహాభారతం ప్రధానంగా యుద్ధరంగ చిత్రణలతో నిండి ఉంటుంది. మహాభారతంలో అస్త్రాలు (దివ్యాయుధాలు) మాత్రమే కాకుండా, శస్త్రాలు (సాధారణ భౌతిక ఆయుధాలు), ఉపాయ శస్త్రాలు (వ్యూహాలు), మంత్ర శస్త్రాలు (మాయా–సైకలాజికల్ విద్యలు) కూడా వివరించబడ్డాయి. అందువల్ల ఈ కావ్యంలో యుద్ధ సాంకేతికత విస్తృతంగా ఉంటుంది. వీటిలో చాలావరకు ఆధునిక టెక్నాలజీలకు పోలికలున్నాయి.

అస్త్రాలు: ఇవి మంత్ర బలంతో లేదా దేవతల ప్రసాదంతో పనిచేసే దివ్య ఆయుధాలు.

వాయవ్యాస్త్రం : -

"వాయవ్యాస్త్రమున్ విడిచెడి విరాటుని సుతుడు, గగనమున్ తుఫానులు గర్జించెడి ఘోరమై "

ఈ అస్త్రం గాలివానలు, తుఫానులు సృష్టించే శక్తి కలిగినది. ఇది నేటి సోనిక్ వెపన్స్ లేదా Air burst Missiles వంటి ఆధునిక ఆయుధాలతో పోల్చవచ్చు.

Scanned with OKEN Scanner

ISSN:3048-5908 (తెలుగు పరిశోధన పత్రిక) Impact Factor:5.379(SJIF)
Indexed in: Google Scholar, Academia, Internet Archives etc.
A Peer-Reviewed Telugu Journal; Volume-2, Special Issue-1, 2025

<u>అగ్నేయాస్త్రం : -</u> *"అగ్ని జ్వాలల వర్షమున్ ఆకాశమున్ నింపెడి, అగ్నేయాస్త్రమున్ అర్జునుడు విడిచెడి ఘోరమై "*

అగ్నిజ్వాలల వర్షం కురిపించే శక్తివంతమైన ఆయుధం. ఇది ఆధునిక **Flamethrowers** లేదా **Napalm Bombs** ను తలపిస్తుంది.

<u>నాగాస్త్రం : -</u>

"నాగాస్త్రమున్ విడి చెడి, నలుగురు పాండవులు పాములవలె పతంగులై పీడించిరి శత్రువుల "

బాణాల రూపంలో పాములు బయలుదేరి శత్రువులను చుట్టేస్తాయి. ఇది కెమికల్ వెపన్స్ లేదా **Poison Gas Attacks** తో పోల్చదగినది.

<u>వరుణాస్త్రం / వర్షణాస్త్రం : -</u>

"వర్షణాస్త్రమున్ విడిచి వడగళ్ళ వానకురిసెడి, విజృంభింపబడి విపరీతమై "

అధిక వర్షం కురిపించే శక్తి కలిగినది. ఇది **Cloud Seeding Technology** లేదా **Weather Modification Weapons** లతో పోల్చవచ్చు.

<u>బ్రహ్మాస్త్రం : -</u>

"బ్రహ్మాస్త్రమున్ విడచి భువనమున్ భస్మమై, భీతులై వీరులు మ్రింగిరి క్షణమున్. "

భయంకరమైన వినాశకర అస్త్రం. ఇది నేటి **Atom Bomb, Hydrogen Bomb** లాంటి అణ్వాయుధాలను గుర్తు చేస్తుంది.

<u>పాశుపతాస్త్రం : -</u>

"పాశుపతాస్త్రమున పరమేశ్వర ప్రసాదమై , ప్రళయాగ్ని వలె ప్రపించిదడి "

శివుని ప్రసాదంగా లభించే మహత్తర శక్తివంతమైన అస్త్రం. ఇది ఆధునిక **Nuclear Warheads** లేదా **ICBM** లతో పోల్చవచ్చు.

<u>గంధర్వాస్త్రం : -</u>

శత్రువులను మోహింపజేసే మాయాజాల అస్త్రం. ఇది **Psychological Warfare, Electronic Jamming, Cyber Warfare** లకు సమానమైనది.

<u>వైష్ణవాస్త్రం : -</u>

విష్ణువు ప్రసాదించిన సర్వనాశక ఆయుధం. ఆధునిక **Multi-Warhead Missiles** ను తలపిస్తుంది.

<u>ఇంద్రాస్త్రం : -</u>

Scanned with OKEN Scanner

ఇంద్రుని వజ్రాయుధం, ఇది విద్యుత్ శక్తి వినియోగాన్ని సూచిస్తుంది. ఇది Laser Weapons లేదా EMP Bombs తో పోల్చదగినది.

నారాయణాస్త్రం : -

లక్షలాది బాణాలు ఒకేసారి విసురుతుంది. ఇది ఆధునిక MLRS (Multi Launch Rocket System) కు దగ్గరగా ఉంటుంది.

శక్తి అస్త్రం : -

కర్ణుని ప్రసిద్ధ ఆయుధం. ఖచ్చిత లక్ష్య సాధన చేస్తుంది. ఇది Heat-seeking Missiles తో పోల్చవచ్చు.

ఆంజనేయాస్త్రం : -

హనుమంతుడి వేగం ప్రతీక. ఇది నేటి Supersonic Fighter Jets ను సూచిస్తుంది.

సామ్యా స్త్రం : -

శత్రువుల ఉత్సాహాన్ని తగ్గించే శక్తి కలిగినది. ఇది Cyber Warfare Strategies తో పోల్చదగినది.

భూదుర్గాస్త్రం : -

భూకంప శక్తిని ఉపయోగిస్తుంది. ఇది Earthquake Bombs కు పోలిక కలిగినది.

తేజో విద్యాస్త్రం : -

కాంతిని ప్రసరించే ఆయుధం. ఇది Laser Guns ను గుర్తు చేస్తాయి.

శస్త్రాయుధాలు: దివ్యాస్త్రాల మాదిరిగానే మహాభారతంలో భౌతికంగా వాడే శస్త్రాయుధాలకూ ప్రాధాన్యం ఉంది. ఇవి యుద్ధరంగంలో ప్రత్యక్షంగా వినియోగించే పరికరాలు.

ధనస్సు – బాణం : -

"బాణంబు వానవానంబు బోసిడి "

అర్జునుడు, కర్ణుడు, భీష్ముడు వంటి మహావీరులు బాణవర్షం కురిపించినట్లు ఆంధ్ర మహాభారతంలో చిత్రణ ఉంది. ఇది నేటి Rifles, Machine Guns, Missile Systems తో పోల్చవచ్చు.

గద : -

"గదల వత్తెరల ఘోషమున్ గగనంబున్ నిండె, రక్త సిక్త భూ లోకంబు రణ భూమియై "

Scanned with OKEN Scanner

భీముడు, దుర్యోధనుడు వాడిన గద అత్యంత శక్తివంతమైన భుజాయుధం. ఇది నేటి **Baton Weapons** లేదా **Blunt Weapons** కు సరిపోతుంది.

ఖడ్గం : -

సమీప యుద్ధంలో ముఖ్యమైన ఆయుధం. ఇది నేటి మిలిటరీ కత్తులతో పోల్చవచ్చు.

శూలం : -

భారీ ఇనుముతో తయారైన ఈ శూలం ఒక్క దెబ్బతో శత్రువుని సంహరించగలదు. ఇది ఆధునిక **Javelin Missiles** తో పోలిక కలిగినది.

పరశు : -

పరశురాముని ప్రసిద్ధ ఆయుధం. నేటి **Hand Axe** లేదా **Tomahawk** లను గుర్తు చేస్తుంది.

చక్రం (సుదర్శన చక్రం) : -

కృష్ణుడి దివ్య ఆయుధం. గగనంలో తిరుగుతూ లక్ష్యాన్ని ఖచ్చితంగా చంపుతుంది. ఇది నేటి **Guided Missile Systems** లేదా **Drones** తో పోల్చవచ్చు.

భల్లం : -

శూలానికి సమానమైనది. ఇది **Anti-tank Missiles** తో పోలిక కలిగినది.

ఉపాయ శస్త్రాలు (వ్యూహాలు): మహాభారతంలో కేవలం ఆయుధాలే కాకుండా యుద్ధ వ్యూహాలు కూడా విస్తృతంగా వివరించబడ్డాయి. ఈ వ్యూహాలు ఆధునిక సైనిక వ్యూహాలకు సమానంగా భావించవచ్చు.

చక్రవ్యూహం:- బహుళస్థాయి రక్షణ వ్యవస్థకు సమానం.

మకరవ్యూహం:- నావికాదళ వ్యూహాలకు పోలిక.

గరుడవ్యూహం:- ఎయిర్ ఫోర్స్ ఫార్మేషన్ల వ్యూహాలకు సరిపోతుంది.

నిర్మాణ - శిల్ప సాంకేతికత: ఆంధ్ర-మహాభారతంలో వర్ణించిన మయసభ, రాజప్రాసాదాల వర్ణనలు ఆ కాలపు నిర్మాణ నైపుణ్యానికి గొప్ప సంకేతాలు. మయుడు నిర్మించిన ఆ సభలోని దృశ్యాలు — నీరు లేకున్న చోట కూడా నీటిని చూచినట్లు, నేల రాళ్లలా కనిపించే మార్పులు — ఇవి ఒక రకమైన ఆప్టికల్-ఇల్యూషన్ లేదా పారదర్శక సాంకేతికత ప్రయత్నాలను గుర్తుచేస్తాయి.

Scanned with OKEN Scanner

ISSN:3048-5908 (తెలుగు పరిశోధన పత్రిక) Impact Factor:5.379(SJIF)

Indexed in: Google Scholar, Academia, Internet Archives etc.
A Peer-Reviewed Telugu Journal; Volume-2, Special Issue-1, 2025

రాజప్రాసాదాల గురించి చెప్పిన వివరణల్లో అద్దాలు, నీటి నిర్వహణ విధానాలు, శిల్పకళలో కనిపించే వైభవం స్పష్టంగా దర్శనమిస్తాయి. అనేక నిర్మాణ అంశాలు, వివిధ రకాల జలవ్యతిరేక వ్యవస్థలు ఆ కాలంలోనే ఉన్నాయని సూచిస్తాయి.

రవాణ – సాంకేతికత: మహా గ్రంథంలో రథాలు, గుర్రాలు, గజాలు ప్రధాన రవాణా మాధ్యమాలుగా ప్రస్తావించబడ్డాయి. ఇవి ఆ యుగపు ప్రధాన ప్రయాణ విధానాలను ప్రతిబింబిస్తాయి. రథాలు ఆధునిక ట్యాంకులను పోలి ఉంటాయి. ప్రత్యేకంగా పుష్పకవిమానం అనే వర్ణనలు గుర్తించదగ్గవే — ఇవి ప్రాచీన కవులు అందించిన విమాన పద్ధతుల ఊహలకు సంకేతంగా భావించవచ్చు.

సంగీత - నాట్య సాంకేతికత: మహాభారతంలో వీణ, మృదంగం, శంఖం లాంటి వాద్య సాధనాల ప్రస్తావనలు ఉన్నాయి. యుద్ధారంభంలో శంఖనాదం ఒక రకమైన సంకేత స్వరంగా వినిపిస్తుంది — ఇది ఆ సమయంలో సంజ్ఞాపరచే సంకేత వ్యవస్థగా ఉపయోగించబడినట్లు కూడా భావించవచ్చు. నాటక, గేయం, వాద్య ప్రయోగాల కలయిక శాస్త్రీయ సంగీత-నాట్య రచనా పద్ధతులను ప్రతిబింబిస్తుంది.

వైద్య సాంకేతికత: యుద్ధ ప్రాంతాల్లో గాయపడ్డ యోధుల చికిత్సకు వనౌషధాల వినియోగం, ప్రచలిత ఆయుర్వేద పద్ధతుల ఆధారిత చికిత్సా వివరాలు మహాభారతంలో లభ్యమయ్యాయి. ఇది ఆయుర్వేద పరిజ్ఞానం ఆ సమయంలో విస్తృతంగా వినియోగాల్లో ఉన్నదనే సంకేతం.

ముగింపు: మహాభారతం కేవలం సాహిత్యకావ్యం-కాదు — అది ప్రాచీన భారతీయులు భావించిన శాస్త్రసాంకేతికతల, యుద్ధ వ్యూహాల, నిర్మాణ-విన్యాసాల, సంగీత-నాట్య పద్ధతుల, వైద్య పరిజ్ఞానాల ఒక సంపూర్ణ గవేషణలేగానే ఉంటుంది. ఈ గ్రంథాన్ని అధ్యయనం చేస్తే మనం ప్రాచీన భారతీయుల సైనికశాస్త్రం, ఇంజనీరింగ్, వైద్యశాస్త్రం, కళల సాంకేతికతలను అవగాహన చేసుకోవచ్చో తెలుసుకోవచ్చు.

ఆధార గ్రంథాలు:

1. **నన్నయ, తిక్కన, ఎర్రప్రగడ** — *ఆంధ్ర మహాభారతం*, వివిధ పర్వాలు..
2. డా. భానుప్రసాదరావు — *భారతీయ శాస్త్రసాంకేతికత: చారిత్రక దృక్కోణం*, ఆంధ్రప్రదేశ ప్రభుత్వ ప్రచురణలు, విజయవాడ, 2005.
3. రామచంద్ర దీక్షితులు, ఎం.ఎల్. — *మహాభారతంలో విజ్ఞాన సాంకేతికత*, తెలుగు విశ్వవిద్యాలయం, హైదరాబాద్, 2001.

Scanned with OKEN Scanner